

GTK

RANSU

**RANUAN SUOBIOMASSOJEN KÄYTTÖMAHDOLLISUUDET
HYVINVOINTITUOTTEISSA JA -PALVELUISSA SEKÄ ELINTARVIKKEISSA**

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

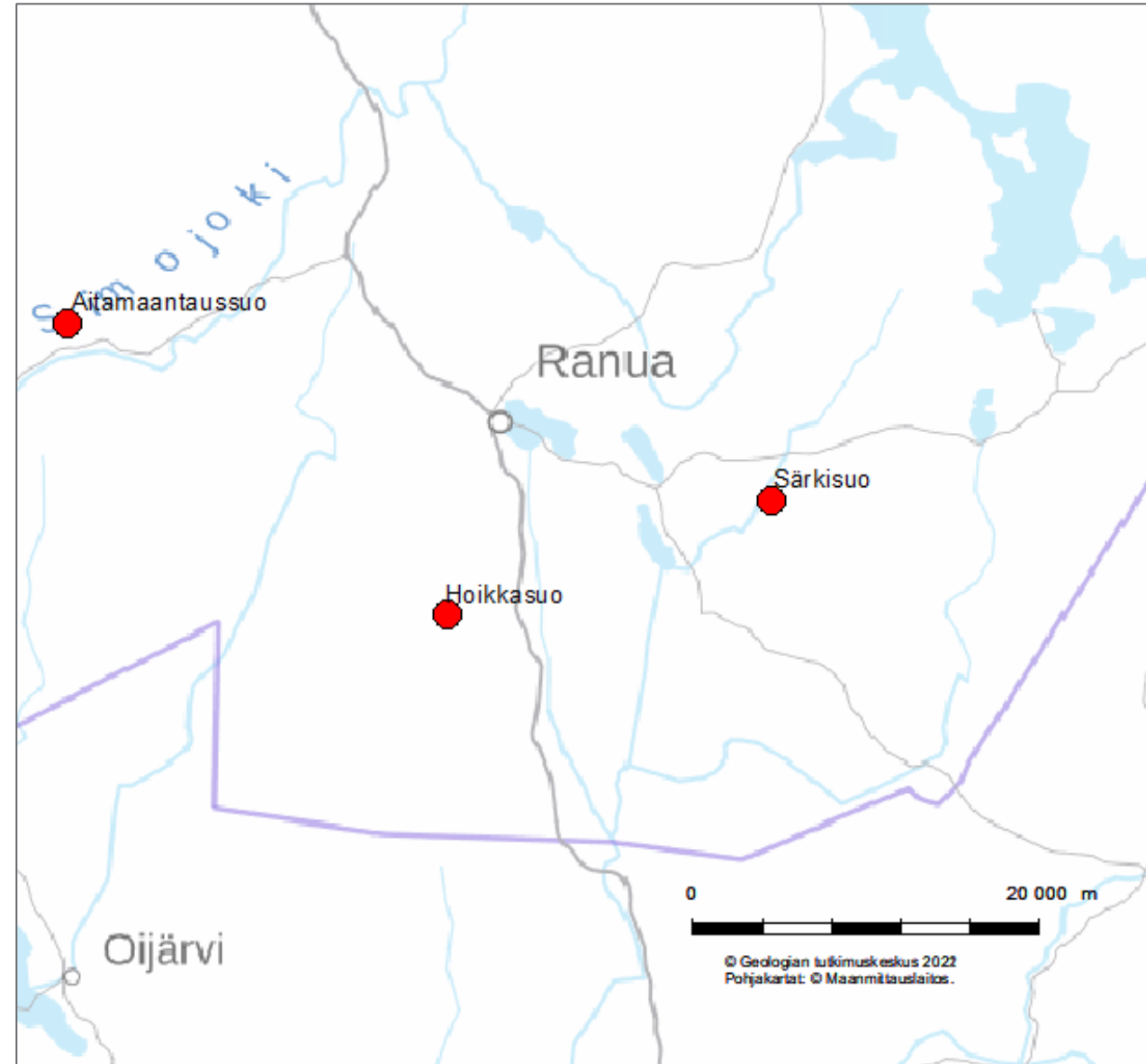
RANSU

- Ranuan kunnan ja Geologian tutkimuskeskuksen vuosille 2021-2022 sijoittuva EAKR-hanke
- Hankkeen päätavoitteena selvittää Ranuan kunnan soiden potentiaalia suobiomassan (turpeet, sammal, suokasvit) kestäväälle ja monipuoliselle käytölle hyvinvointituotteissa ja -palveluissa sekä elintarvikkeissa
- Taustalla vaikuttaa turpeen perinteisen energiakäytön voimakas väheneminen myös Ranuan kunnan alueella sekä hallitusohjelman linjaukset, joiden mukaan turpeen käyttö tulisi painottua korkeamman jalostusasteen tuotteisiin

RANSU

Menetelmät

- Tutkimukseen valittiin kolme Ranuan kunnan alueelle sijoittuvaa erityyppistä suota, josta otettiin turve- ja sammalbiomassanäytteet laboratorioanalytiikkaan ja Pilot-tyyppisten testinäytteiden tuottamiseksi
- Tutkimuskohteiden valinnan perusteena käytettiin ennakkotietoa mm. alueen suotyypeistä, turpeen ominaisuuksista, luonnontilaisuudesta ja jalosteiden raaka-ainevaatimuksista

RANSU

Menetelmät

Tutkimuskohteet:

1. Särkisuo

Kohde edusti kaikkein karuinta ja rahkaturvevaltaisinta suotyyppiä (Rahkaneva).

2. Hoikkasuo

Näytteenotto lyhytkortiselta nevalta, jonka turvenäytteissä runsaasti tupasvillaa

3. Aitamaantaussuo

Toiminnassa oleva turvetuotantoalue.
Turvekerrokset voimakkaan saravaltaisia

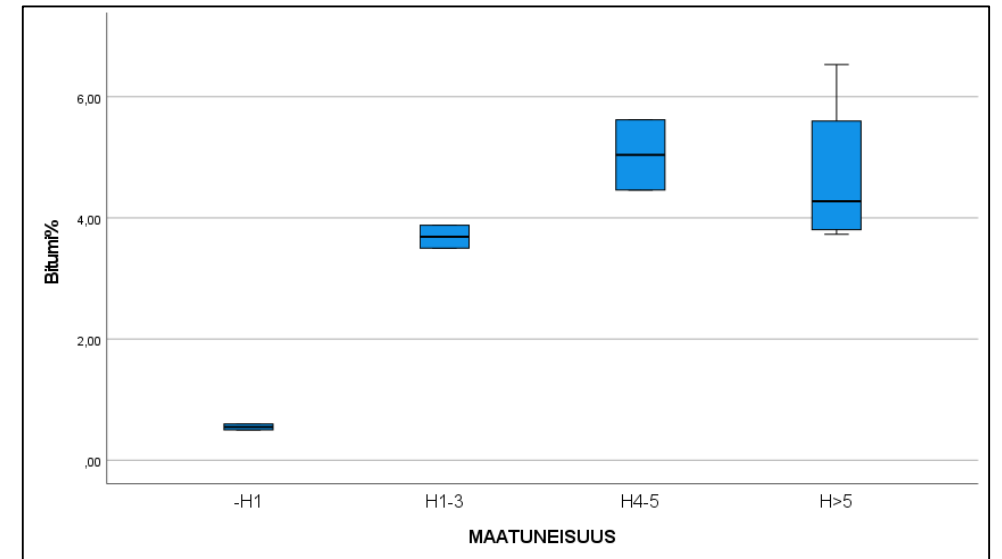
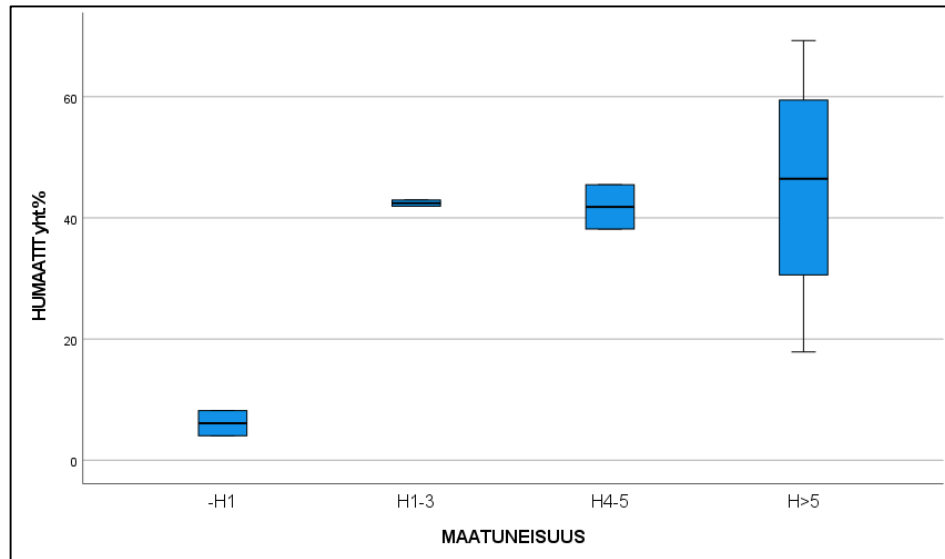
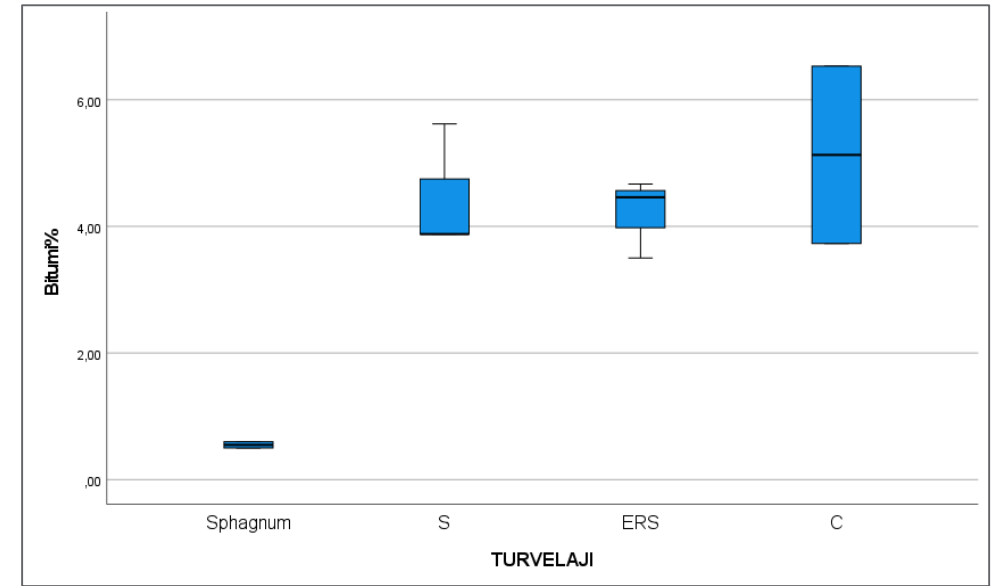
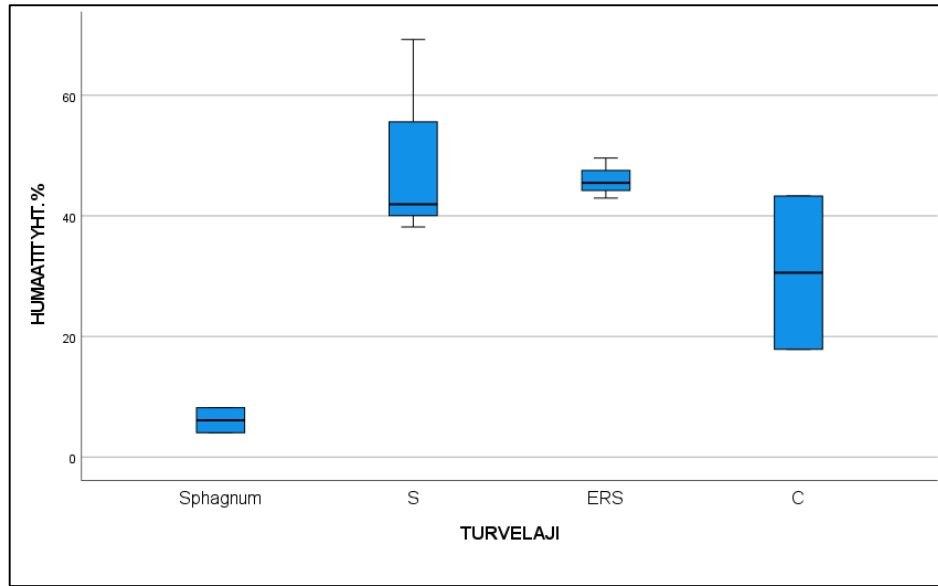
RANSU

Tulokset

Kohde	Näytenro.	Näytetyyppi (lyhenne)	Maatuneisuusluokka	von Post	Kosteus %	Humushapot %	Fulvohapot %	Bitumi (%)
Aitamaantaussuo	1	Saraturve (C)	Voimakkaasti maatunut	H6	46,82	7,3	10,57	6,53
Aitamaantaussuo	2	Saraturve (C)	Voimakkaasti maatunut	H6	85,68	18,16	25,14	3,73
Hoikkasuo	3	<i>Punarahkasammal (Sphagnum)</i>	Elävä sammal/hyvin heikosti maatunut	-H1	90,6	1,91	2,13	0,5
Hoikkasuo	4	Tupasvillarahkaturve (ERS)	Heikosti maatunut	H2	91,48	19,48	23,47	3,5
Hoikkasuo	5	Tupasvillarahkaturve (ERS)	Keskinkertaisesti maatunut	H5	87,86	20,76	24,71	4,46
Hoikkasuo	6	Tupasvillarahkaturve (ERS)	Voimakkaasti maatunut	H6	92,38	29,92	19,69	4,67
Särkisuo	7	<i>Ruskorahkasammal (Sphagnum)</i>	Elävä sammal/hyvin heikosti maatunut	-H1	87,32	3,47	4,73	0,6
Särkisuo	8	Rahkaturve (S)	Heikosti maatunut	H2	92,7	20	21,92	3,88
Särkisuo	9	Rahkaturve (S)	Keskinkertaisesti maatunut	H4	81,82	18,37	19,8	5,62
Särkisuo	10	Rahkaturve (S)	Voimakkaasti maatunut	H7	89,26	32,03	37,24	3,88

RANSU

Tulokset

KOHDEKOHTAINEN POTENTIAALIARVIOINTI

- Särkisuon, Hoikkasuon ja Aitamaantaussuon tutkimuskohteille tehtiin saatujen tulosten ja olemassa olevan kartoitustiedon pohjalta arvio soveltuvuudesta hankkeen mukaiseen jalostetuotantoon, pääpaino voimakkaammin maatuneissa turpeissa.
- Arviossa nojaututtiin varsinaisen jalosteanalytiikkatiedon lisäksi kohteen turvekerroksen ominaisuuksiin (pinta-ala, kerrospaksuus, ym. tuotantoon vaikuttavat tekijät)
- Tuloksia tulkitessa on kuitenkin hyvä muistaa, että kohteiden tarkempi teknis-taloudellinen arvio edellyttää nykyistä tarkempaa ja laajempaa maastotutkimukseen pohjautuvaa selvitysaineistoa

KOHDEKOHTAINEN POTENTIAALIARVIOINTI

Särkisuo

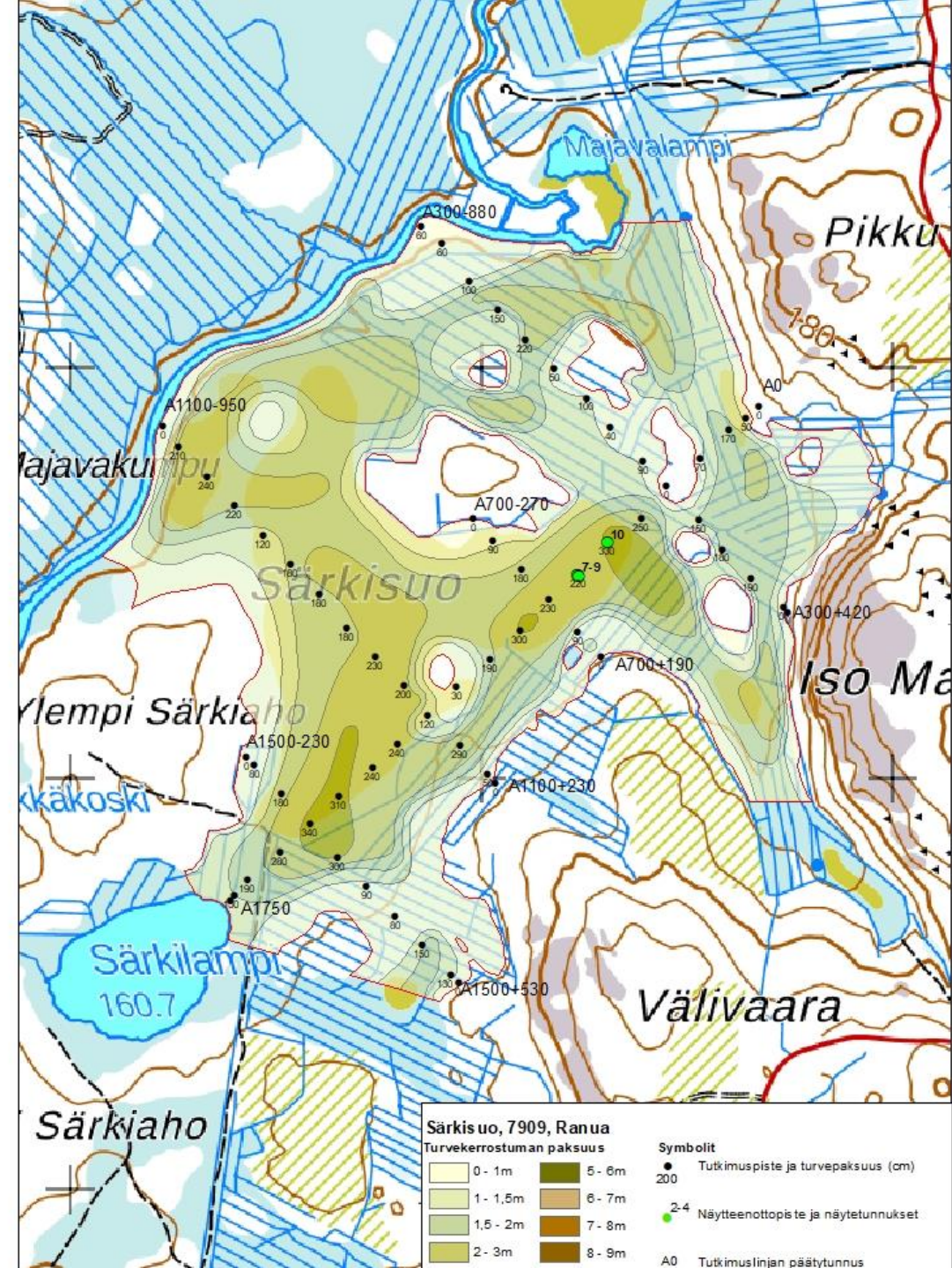
- Tarkastelualue kattaa yhteensä n. 181 ha, josta yli 1,5 metrin turpeen kerrospaksuus edustuu n. 96 ha alalla
- Voimakkaasti maatuneen turpeen (>H5) kerrospaksuus tutkimuspisteillä vaihtelee välillä 20-230 cm, keskiarvon ollessa n. 80 cm. Arvion mukaan voimakkaasti maatuneen rahkavaltaisen turpeen määrä koko suolla on n. 0,84 milj.suo-m³.
- Luiminkajoen lähialueen tuotantokelpoiset alueet vähennettynä arvioidaan voimakkaasti maatuneen turpeen määräksi 0,38 milj-suom³.
- Särkisuo arvioidaan soveltuvan edellä esitettyjen tietojen perusteella jalostepohjaiseen turvetuotantoon melko hyvin. Voimakkaasti maatunutta turvetta esiintyy kattavasti liki koko tarkastelualueella ja horisontaalisesti suhteellisen tasaisella kerrossyvyydellä

KOHDEKOHTAINEN POTENTIAALIARVIOINTI

Särkisuo

Syvyyalueet	> 0,1 m	> 1 m	> 1,5 m	> 2 m	> 3 m
Pinta-ala ha	181,1	135,5	96,0	47,5	5,1
Keskisyvyys m	1,51	1,81	2,07	2,46	3,24
Turvemäärät (milj. suo-m3)					
Vaalea rahkaturve (H1-H4)	0,224	0,194	0,126	0,119	0,004
Väliturve ja tummaturve (>H4)	2,51	2,26	1,86	1,05	0,16
Kokonaisturvemäärä	2,737	2,457	1,985	1,170	0,165
Pääturvelajit %					
S (rahkaturve)	32,98	32,20	29,18	36,26	18,99
CS (sararahkaturve)	31,14	30,52	32,61	24,81	29,11
C (saraturve)	6,15	6,85	8,48	10,64	
SC (rahkasaraturve)	29,74	30,43	29,74	28,29	51,90
Turpeen lisätekijät %					
ER-pitoiset (tupasvilla)	28,08	28,95	27,56	27,76	6,33
N-pitoiset (varpuaines)	1,62	1,80	2,23	3,78	6,96

KOHDEKOHTAINEN POTENTIAALIARVIOINTI

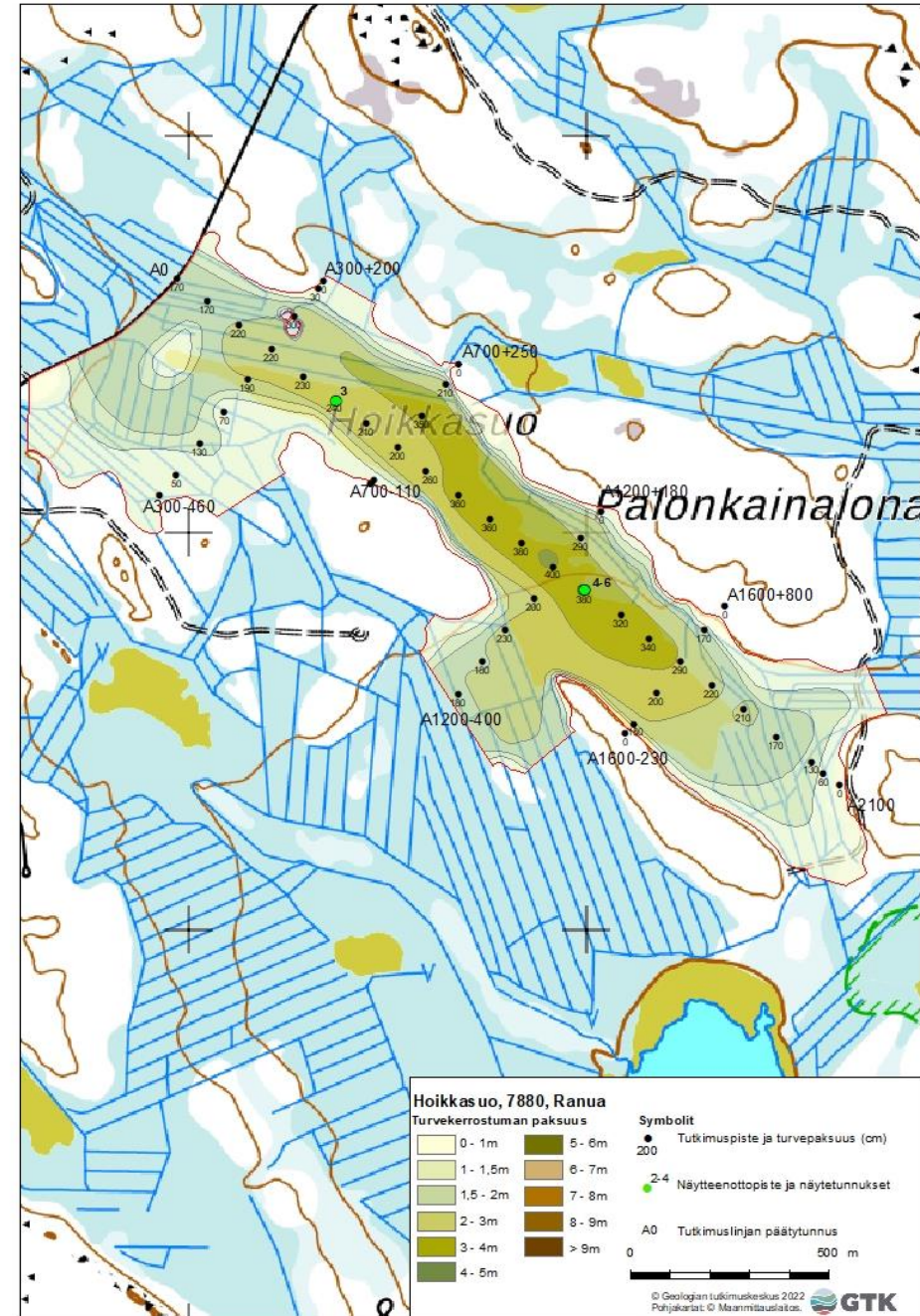
Hoikkasuo

- Tarkastelualueen koko oli n. 105 ha, josta yli 1,5 m turvekerrospaksuus esiintyy n. 63 ha alueella
- Voimakkaasti maatuneen turpeen osuus koko suon alueella arvioidaan olevan n. 0,64 milj.suom³, josta arviolta 50 % olisi rahkavaltaisia. Pitkälle maatuneen ja rahkavaltaisen turpeen volyymiksi Hoikkasuoalla arvioidaan Räisänen & Kivilompolo (2012) turvetutkimusraporttiin perustuen 0,2 milj. suom³
- Hoikkasuon katsotaan soveltuvan hankkeen mukaiseen jalostetuotantoon kohtuullisesti, mutta epätasaiset kerrospaksuudet voivat vaikeuttaa alueen tuotantoteknistä suunnittelua

KOHDEKOHTAINEN POTENTIAALIARVIOINTI

Hoikkasuo

Syvyyssalueet	> 0,1 m	> 1 m	> 1,5 m	> 2 m	> 3 m	> 4 m
Pinta-ala ha	105,5	76,6	62,8	38,9	13,6	0,2
Keskisyvyys m	1,69	2,14	2,34	2,71	3,43	4,00
Turvemäärät (milj. suo-m3)						
Vaalea rahkaturve (H1-H4)	0,188	0,165	0,133	0,070	0,017	0,001
Väliturve ja tummaturve (>H4)	1,592	1,471	1,335	0,984	0,450	0,0006
Kokonaisturvemäärä	1,780	1,636	1,469	1,054	0,467	0,007
Pääturvelajit %						
S (rahkaturve)	25,24	26,06	24,64	20,38	13,01	20,00
CS (sararahkaturve)	35,27	30,98	29,25	25,65	19,77	
BS (ruskosammalrahkaturve)	1,40	1,52	1,69	2,36	4,59	
C (saraturve)	0,37	0,40	0,45	0,63	1,41	
SC (rahkasaraturve)	31,61	34,40	36,57	41,25	47,29	70,00
BC (ruskosammalsaraturve)	4,24	4,61	5,14	6,59	8,27	10,00
B (ruskosammalturve)	0,19	0,21	0,23	0,32	0,35	
SB (rahkaruskosammalturve)	0,46	0,50	0,56	0,78	1,77	
CB (sararuskosammalturve)	1,22	1,32	1,47	2,05	3,53	
Turpeen lisätekiöt						
ER-pitoiset (tupasvilla)	30,89	30,09	26,94	23,01	16,02	32,50
L-pitoiset (puuaines)	3,18	3,46	1,66	1,74	2,82	
N-pitoiset (varpuaines)	7,10	7,73	8,61	10,85	14,24	7,50

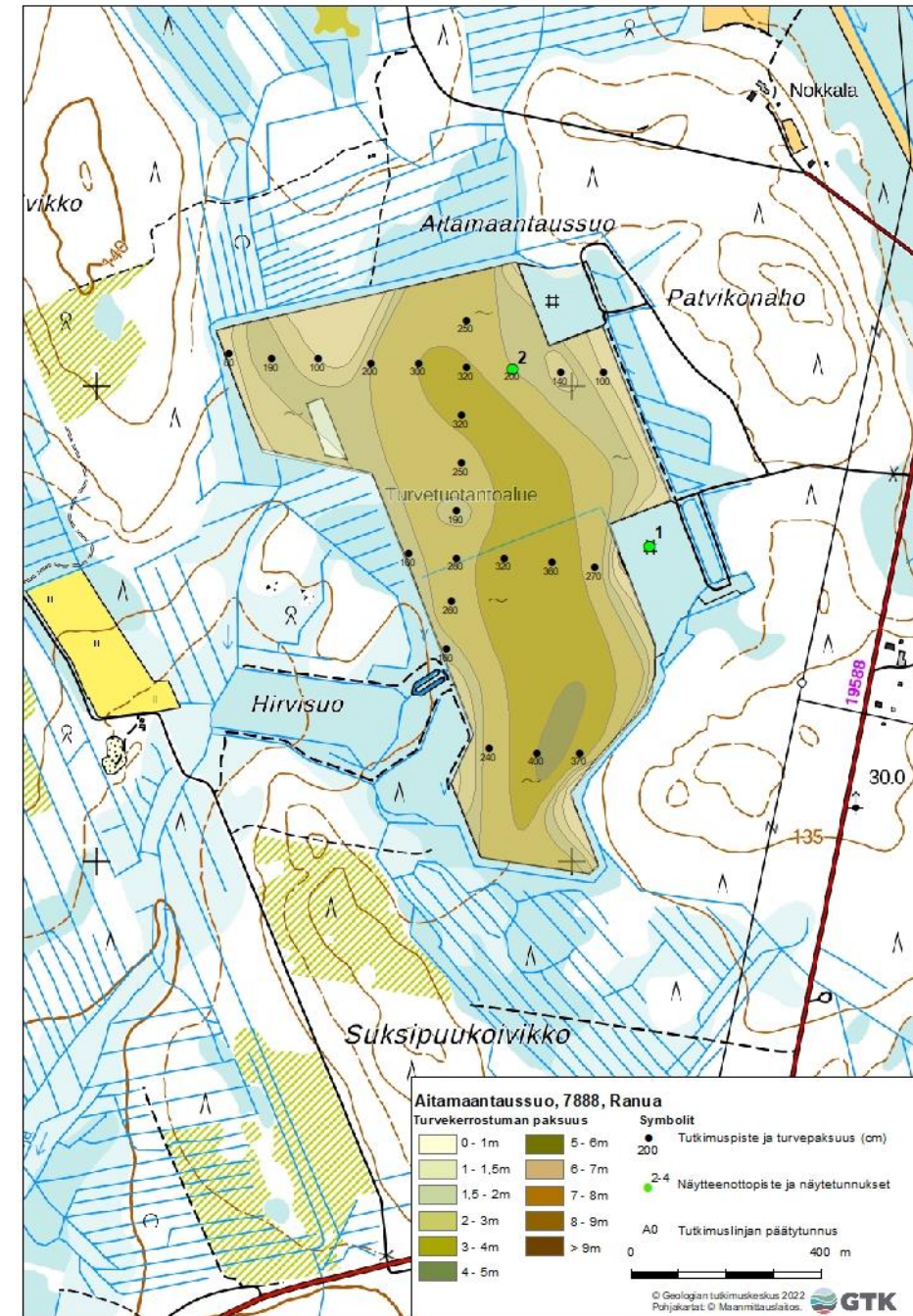
KOHDEKOHTAINEN POTENTIAALIARVIOINTI

Aitamaantaussuo

- Aitamaantaussuo (Patvikkoaapa) on Napapiirin vesi- ja energiayhtiön turvetuotannossa oleva kohde ja liiketoiminnalle keskeisten tietojen turvaamiseksi kohteesta esitetään vain julkisessa turvetutkimusraportissa nro. 421 (Räisänen & Kivilompolo 2011) esitettyjä laatu- ja määräärvioita
- Aitamaantaussuon turpeista on saravaltaisia 64 %, rahkavaltaisia 31 % ja ruskosammalvaltaisia 5 %. Yleensä ottaen alueen turpeet ovat voimakkaasti saravaltaisia. Koko turvekerrostuman keskimaatuneisuus on H 4,2 ja perinteisen energiakäyttöön soveltuvan turpeen H 4,3. Suolla
- Nykyinen tuotannossa oleva alue on n. 60 ha ja laskennallisesti tällä alueella on ennen tuotantotoiminnan aloittamista ollut arviolta turvetta n. 0,9-1,3 milj.suo-m³
- Aitamaantaussuon keskinkertaisesti maatuneet saravaltaiset turpeet soveltuisivat todennäköisesti paremmin vahapohjaisten jalosteiden tuotantoon

KOHDEKOHTAINEN POTENTIAALIARVIOINTI

Aitamaantaussuo

YHTEENVETO

- Hankkeen näyteaineisto ja analytiikka edustuivat varsin suppeana, mutta tulokset ovat linjassaan olemassa olevan tutkimustiedon kanssa
- Hoito- ja kylpyturvetuotteissa vaaditaan korkeaa humusainepitoisuutta, jolloin potentiaalisimpana raaka-aineena voidaan suositella voimakkaasti maatunutta ja rahkavaltaista turvetta
- Vaha- ja harstipohjaisiin jalosteisiin suositellaan käytettäväksi niin ikään vähintään keskinkertaisesti maatunutta turvetta, mutta botaanisella koostumuksella ei todennäköisesti niin suurta merkitystä
- **Valituista** tutkimuskohteista potentiaalisimpana hoito- ja kylpyturvejalosteiden tuotantosuona pidetään Särkisuota
- Realistinen tuotantosuunnittelu vaatii kuitenkin tarkempaa tutkimustietoa ja mahdollisissa jatkohankkeissa kannattaakin selvittää ennalta valitun jalosteen tuotantoedellytyksiä esim. mahdolliselta jo turvetuotantoluvan omaavalta alueelta. **Kaikki suot eivät sovellu raaka-ainespesifiseen jalostetuotantoon!**
- Hoito- ja kylpyturvetuotteiden tuotannossa turveraaka-aineen volyyymi ei kuitenkaan yleisesti ottaen pitäisi muodosta ongelmaa varsinkaan aluetasolla Ranuan kaltaisessa kunnassa

RANSU

GTK

KIITOS

Juha.ovaskainen@gtk.fi

www.gtk.fi